

Sebastijan Pregelj

VSE, KAR SO VEDELE ŽENSKÉ IZ LEKARNE

iz gradiva za roman

1. Božena Grogelj je ravno hotela odriniti steklena vrata lekarne in stopiti na ulico, ko je za njo prihitela debela Mila: *čakaj... ti bom nekaj povedala... saj te zanima, kaj in kako je z gospodom Edvardom in našo Marjeto?* Božena ji je prikimala. Malo zatem sta se ženski s čisto počasnimi koraki pomaknili vzdolž izložbenih oken. *Ejha, ejha, je vso pot godrnjala Mila, saj sem ji govorila... ne samo jaz, vse smo ji prigovarjale, naj ga vzame, dokler je čas, ona pa tako, ejha, ejha... Povej: bi bil zdravnik Edvard Markonja kar pravnjnj zanjo? O, to pa to, je poskočila Božena, to pa to! Saj ne rečem... no, ne morem reči, da moj Fran ni dober, kje neki, lagala bi, ko bi rekla kaj takšnega! Ampak Edvard! Ta pa ta... Vse smo ji govorile, naj ga vzame, dokler je čas, vse! Ejha, ejha, je spet zagodrnjala Mila, si moreš misliti, kaj je bilo? Ne, je skomignila Božena, ne morem si misliti, kaj je bilo, res ne. Tako ti povem, jo je Mila zgrabila za rokav in se ustavila, tako ti povem... našel si je drugo... Ampak zdravnik Markonja vendar ni takšen... Kaj?! Nikar! Nikar! Vem, kakšni so moški, o, to pa dobro vem. Drugo si je našel... preprosto... ker... No, kaj? Ker... Mila je za trenutek umolknila, potem pa nadaljevala: ker ni drugače.*

Božena se je zasmejala: *ti si dobra! Da si je našel drugo?! Ne verjamem. Kaj?! Ne verjameš mi?! O, to pa ni lepo, to prav zares ni lepo! Ejha, ejha, kakor hočeš, ja, kakor hočeš. Ti pač ne bom povedala, ti pač ne bom... Ampak česa? Saj praviš, da mi ne verjameš. Čakaj malo, seveda ti verjamem, seveda ti, samo zdravnik Markonja se mi ne zdi... Se ti ne zdi. Kaj se ti ne zdi?! je zavreščala Mila, kaj se ti zdravnik Markonja ne zdi?! Poslušaj, nič slabega nisem mislila... Ho, ho, ho... ho, ho, ho, vem, kaj si mislila! Mila je naredila resen obraz: da zdravnik Markonja ni moški, ki bi se obračal za drugimi. Ha. Prav nasprotno, prav nasprotno! Na lastne oči sem videla! Božena se je z obema rokama prijela za glavo: pa menda... Ho, ho, ho, he, he, na lastne oči sem ga videla z drugo. Pa si prepričana? Če sem prepričana? Kaj? Da je bil res on. On, pa nihče drug, seveda je bil on! No, je Božena globoko vzdihnila, potem je vse jasno. Ejha, ejha, na lastne oči sem ga videla. Resda je bil na drugi strani ceste, ja, tudi obrnjen ni bil proti meni, ampak... nedvomno je bil zdravnik Markonja, kdo pa drug!*

Mila se je še vse od avtobusne postaje ustavljala in delala resen obraz: *vendar tega ne govori naokoli, nikar! Samo tebi sem povedala, ja, samo tebi. Drugim ne gre zaupati.* Božena ji je prikimavala: *o, seveda, seveda, meni lahko zaupaš, vse mi moreš povedati... takšna sem, in bodi prepričana, da se od mene ne bo razvedelo! Vem, vem, se je zadovoljno smehljala Mila, zato sem ti pa tudi zaupala. Čez čas jo je spet dreznila: kaj praviš? Hej, je zagodrnjala Božena, ne bi si mislila... ampak če*

si ga videla na lastne oči... ne, ni čudno, da sta nehala, ni čudno! Pa se mi je zdel tako prijeten gospod... O, o, o, je zahropila debela Mila, zdel, zdel, ampak takšni so najslabši, le zapomni si, takšni so najslabši. Menda bo res.

Božena Grogelj je na avtobusu vse do doma premišljevala o zdravniku Edvardu: prej si ni mislila, da tudi starejši gospodje... no, ni si mislila. Še najmanj bi takšno prisodila spoštovanemu zdravniku, ki jim je v lekarno redno prinašal čokoladne bonbone in kavo. Saj, Marjeta na pogled resda ni bogve kaj... sploh bi lahko pri svojih letih izgledala boljše, prav gotovo, in pri postavi, kakršno ima, bi tu in tam mirno mogla obleči kaj krajše krilo, ampak kakor hoče, kakor hoče. Sama ji je večkrat rekla, naj si vendar kdaj pa kdaj pordeči ustnice... sama ji je večkrat rekla, naj si razpne lase, ker ima lepe, ampak kakor hoče, res, kakor hoče. Da bi si pa zaradi tega priletni gospod moral poiskati drugo, marijajezus, to pač ne! Ker nekaj je gotovo: Marjeta na pogled resda ni bogve kaj, ampak boljše ne bo našel... nikoli... Tudi če ga je Mila v resnici videla z drugo... boljše od Marjete ne bo dobil. Toliko jo je poznala, da je vedela, kakšna je: skrbna in ljubeča. Kaj pa Edvard Markonja potrebuje drugega?!

Še nekaj se ji je pletlo po glavi: bi njen Fran... ah, kje neki, je zamahnila z roko, kje neki! Mogoče vsake toliko resda pogleda za kakšno mlajšo, ampak tega mu vendar ne gre zameriti, tega pač ne! Lepo prosim, kateri moški ne počne takšnega?! No, kateri? Pa naj še njen, če je tako! Samo... no, če bi se mu katera nesramno nastavila... če bi se mu katera res tako nesramno nastavila, da bi ne mogel mimo? Ne, tega pa Božena ni vedela, ali bi se njen ljubi Fran obrnil vstran ali pa bi... Križana gora, še gospodu Edvardu Markonji se je pripetilo! Hoj, hej, le kaj bi bilo, le kaj?!

2. Božena Grogelj se je ponoči večkrat zbudila. Premišljevala je o možu, o ljubem Franu: Marjeti se je zgodilo, bi se njej ne moglo? Ne, toliko mu preprosto ne gre zaupati, toliko pač ne! Kaj ni že nekajkrat omenil neke Vere, zadnje čase pa sploh prepogosto? Kaj ni tudi kosilo v kratkem zamudil vsaj trikrat, če ne štirikrat? Da ni bil z njo? Da nemara nima ljubice za slajše reči?! Povrhu vsega je precej mlajši od gospoda Markonje, precej postavnejši in sploh... Ne, res bi ne bilo nemogoče. Zato je nekaj pred tretjo vstala in prav na tiho odšla iz spalnice. V predsobi je prižgala luč in si z obešalnika vzela moževo obleko; poiskala je denarnico, jo temeljito pregledala, pa ni našla nič takšnega, sploh nič takšnega: ene same na hitro zapisane telefonske številke ni bilo, enega samega naslova ne! Saj bi bil neumen, ko bi takšno hranil v denarnici! To je vedela. Vseeno. Zatem je prebrskala žepe, pa tudi v njih ni našla ničesar razen pomečkanega robca in računa iz trgovine. *Saj sem vedela, saj sem vedela*, je čez čas zadovoljno zagodrnjala in se tiho vrnila v spalnico. Privila se je k možu in si še nekajkrat prikimala: saj sem vedela, da ljubi Fran ni takšen.

Zjutraj je že navsezgodaj vstala in pripravila obilen zajtrk, da se Fran Grogelj ni mogel načuditi, kaj je z ženo: že dolgo mu namreč ni pripravila zajtrka, kaj šele takšnega! Popraskal se je po vratu, se nasmehnil, potem pa vendar sedel za mizo in začel jesti. Božena je sedela nasproti in se mu ves čas prijazno nasmihala. Končno ga je vprašala, če je v službi kaj novega. *Kaj novega?* je bil začuden, *če je kaj novega?* *Ne, nič ni novega.* Pa si res ni mogel misliti, kaj ji je: še nikoli ga ni vprašala, kako je v službi, še nikoli, zdaj pa nepričakovana pozornost! Po zajtrku se je obril in takoj zatem oblekel; Božena ga je pospremila do dvigala in ga za slovo poljubila.

3. Ko je prišla v službo, Mile še ni bilo, Marjete pa tudi ne, zato je kar takoj stopila do Zofije: *pridi, ti bom nekaj povedala... samo hitro... he, he, ne moreš si*

misliti, no, ne moreš. Zofija jo je čudno pogledala, ker se ni zgodilo prav pogosto, da bi jo Božena Grogelj klicala k sebi, ni se zgodilo prav dostikrat, da bi ji imela kaj povedati. Ampak tokrat... nekaj res pomembnega mora biti, nekaj res posebnega. Stopila je za njo in sedla na stol ob steni. *Poslušaj*, je začela pripovedovati Božena, *veš, da ne bi govorila kar tako... pa tudi komurkoli ne... vendar tebi gre zaupati, razumeš? Ja, ji je prikimala Zofija, lahko mi zaupaš. Torej, je nadaljevala Božena, gotovo si opazila, da gospod Markonja ne prihaja več k naši ljubi Marjeti. O, sem, seveda sem opazila, kako tudi ne bi, ko je prejšnje čase prišel vsak dan, zdaj ga pa že dober mesec ni naokoli. Hja, saj zato pa, je naredila Božena resen obraz, zato pa. Samo nekaj te prosim... moraš me razumeti... Ampak kaj?! No, da ne boš nikomur povedala... To pa že ne, je Zofija povzdignila glas, kje neki! No, poslušaj... včeraj sem na poti domov videla, ja, na lastne oči sem videla... Ampak kaj?! Videla sem ga... z drugo... Koga, za božjo voljo, koga si videla z drugo?! Ja gospoda Edvarda vendar, Edvarda Markonjo, koga pa! Sedem angelov nebeških, z drugo si ga videla?! Aha, je prikimala Božena, z drugo, z drugo. To je grozno, je zagodrnjala Zofija, to je res svinjsko od njega... ko je vendar naša Marjeta tako... saj veš, kaj mislim. Vem, vem, ji je prikimala Božena. Samo... Tisti trenutek so se odprla steklena vrata in vstopili sta Mila in Marjeta. Božena se ni zmedla, pač pa se je nasmehnila in ju glasno pozdravila.*

Vse popoldne so imele veliko strank in se niti niso mogle kaj dosti pogovarjati. Zvečer sta šli Božena in Mila spet skupaj do avtobusne postaje. Tokrat je bila debela Mila molčeča, in bi si mogla Božena misliti, da je nekaj narobe... mogla bi si celo misliti, da je Mila od Zofije izvedela... no, da ji je povedala. Ampak ni bilo mogoče, kje neki, ko vendar niso imele časa niti za kavico, niti toliko! Kdaj bi ji potemtakem mogla povedati, no, kdaj?! Zato pa. Tu in tam je že hotela spregovoriti, pa ji je vsakokrat zadnji trenutek zmanjkalo besed. Končno se je oglasila Mila: *se ti ne zdi, da je bila Marjeta danes precej drugačna kot prejšnje dni? Se ti ne zdi, da je bila spet boljše volje in se je kar nekajkrat nasmehnila? O, je bila presenečena Božena, ja, seveda, tudi meni se je danes zdela vesela, seveda, ampak kaj, ko nismo imele niti malo časa. Res, prav zares, je pritrdila Mila, no, mogoče bo jutri spet dobre volje, mogoče celo boljše kot danes... Aha, ji je prikimala Božena. Veš, kaj mislim? jo je čez čas vprašala Mila. Kaj? Ejha, ejha, pa nič drugega, kot da je prebolela zdravnika Markonjo... O, je bila Božena spet presenečena, čisto mogoče, da ga je... čisto mogoče. Ejha, ejha, bi bila neumna, ko bi žalovala za njim, neumna in še kaj. Preprosto: zdravnik Edvard Markonja ni vreden njene ljubezni, ne, ni vreden njenih solza. Tako, tako, ji je pritrdila Božena, ni vreden njenih solza.*

Doma je najprej stopila v dnevno sobo in poljubila svojega Frana: *no, pa je dan mimo... Prikimal ji je in še kar naprej strmel v televizijski ekran. Pa se zaradi tega niti najmanj ni jezila, niti najmanj! Namesto tega je šla v kuhinjo in pripravila večerjo. Čez čas ga je poklicala, naj pride, da se hrana ne bo ohladila, ker potem ne bo več dobro. Ho, ho, se je nasmehnil, ko je na mizi zagledal gobji zrezek, ho, ho, ho... Po večerji se je vrnil v dnevno sobo: nekaj časa je gledal film (ki ga ni zanimal), pa ne dolgo, ker je prav kmalu prišla za njim. Sedla mu je v naročje in mu počasi razpela srajco...*

Ko se je zbudila, se je zunaj že danilo; prav počasi se je dvignila, da postelja ne bi zaškripala, in pohitela v predsobo: *še zadnji čas, še zadnji čas... Z obešalnika je snela moževo obleko in najprej poiskala denarnico ter jo kot prejšnjo noč skrbno pregledala, pa spet ni našla nič takšnega, sploh nič takšnega: ene same na hitro napisane telefonske številke ni bilo, enega samega naslova ne! Zatem je prebrskala*

še žepe, pa tudi v njih ničesar ni skrival. Zadovoljen obraz je naredila in se že hotela vrniti v spalnico, ko se je spomnila še na možovo aktovko: mogoče... no, mogoče skriva v njej... Ničesar ni bilo. Vrnila se je v posteljo, se privila k Franu, zaspala pa ni več. Sama sebi se je zdela smešna, ker je v moževih rečeh iskala nekaj, česar po vsej verjetnosti sploh ni. Po vsej verjetnosti? Samo... hja, vse preveč cenjeni zdravnik Markonja jo je pošteno zagodel svoji Marjeti... ne bi hotela, da se tudi njej zgodi kaj takšnega. Če pa že... no, če bi morala skozi kaj takšnega, bi hotela biti vsaj dobro pripravljena, zares dobro pripravljena.

4. V soboto sta šla Božena in Fran spet po dolgem času skupaj na tržnico. Fran sicer ni maral hoditi po nakupih in podobno, ampak ljuba žena ga je pregovorila... mislil si je, naj ji bo – prav zares, naj ji bo, ko je zadnje čase tako pozorna in skrbna. Samo zakaj? Tega pa Fran Grogelj ni vedel, zakaj je ljuba Božena iznenada povsem drugačna. Nič takšnega se ni zgodilo. Ampak kakor hoče, prav gotovo ji ne bo branil biti ljubeča in pozorna. Ker... no, prejšnje čase ga je vse preveč zanemarjala, vse preveč! Ravno sta se ustavila pri rožah, da bi ji kupil šopek, ko je mimo prihitela Zofija: *o, o, o, saj to sta vidva, kajpak!* Fran je vzdihnil in naredil čuden obraz (ne, žensk iz lekarne pa res ni maral). Božena ga je potegnila za rokav, naj ne dela obrazov, lepo prosim, nikakor se ne spodobi, pa naj bo tako ali tako. Čisto k Zofiji je stopila in ji zašepetala nekaj besed (moški bi lahko samo ugibal, kaj – ampak mu ni bilo mar... kje neki, koga pa zanimajo babje dolgojezičnosti?!); potem se je še Zofija nagnila k Boženi in ji odšepetala kdove kaj. *No... grem naprej... mudi se mi... saj vesta, kako je...* Fran si sicer ni mislil, kako je, ampak... naj le pojde! Nasmehnil se je in pokimal v pozdrav.

Božena bi mu najraje rekla, kar mu gre, pa se ni hotela sporeči... vedela je namreč, da bi vzkipel, ko bi samo namignila, naj ne bo tako prekleto neprijazen do njenih prijateljic, prav gotovo, ampak ni hotela. Namesto tega se je glasno zasmejala in ga potegnila za seboj. Prav na hitro sta kupila, kar sta nameravala in se vrnila do avtomobila; Fran je že odklenil vrata, ko je ne tako daleč naprej zagledal znanko. *Samo trenutek, ljubica, da jo pozdravim, samo trenutek.* Stekel je naprej in se ustavil pred dosti mlajšo žensko. Boženi se je kar zdelo, ja, kar zdelo se ji je, da je Vera, katera druga bi pa mogla biti?! Jezno je pihnila predse, odprla vrata in sedla. Skrbno si jo je ogledovala: vsaj deset let je mlajša, vsaj deset, če ne celo petnajst. Ho, ho, kako se mu nasmiha... saj si je mislila... ne, zgolj prijateljstvo ne more biti, zgolj prijateljstvo že ne! Še vse kaj drugega je... No, tako.

Ko se je vrnil in sedel v avto, ga ni vprašala, kdo je ženska, s katero je pravkar govoril, kje neki, pač pa je čakala, da ji sam pove. In ji tudi je: *Alenka... nova sodelavka... A tako, je že s preveč mirnim glasom odvrnila Božena.* Mislila si je, da laže, kajpak, zagotovo je bila Vera, zagotovo, samo da ji noče povedati, ker... no, ker je posumil, da žena nekaj ve... Ohoho, če misli, da je s tem opravljeno, ohoho! Alenka, kajpak, Alenka! Takrat se je obrnil proti njej in jo začudeno vprašal: *je kaj narobe?* Če je kaj narobe?! Ga je prav slišala: sprašuje jo, če je kaj narobe?! *Ah, kje neki, bodi vendar, nič ni narobe...* Skomignil je z rameni in pognal motor. Vedel je, da ženi ni prav: še vselej je bila jezna nanj, še vselej, kadar je govoril s kakšno mlajšo in lepšo znanko. Če pa se je tu in tam obrnil za dolgonogo neznancko... no, tisto ji je bilo povsem vseeno. In tega Fran Grogelj ni razumel. Božena je vso pot do doma molčala. Fran si zaradi tega ni delal skrbi: kar naj, kar naj, če ji je tako ljubše. Mislil si je, da bo naslednje dni bolj redkobesedna, ampak naj, kar naj, če bo zaradi tega kaj srečnejša. Samo potem naj ga ne sprašuje, zakaj je tako malo doma, nikar naj ga ne sprašuje, če mora res sleherni večer s prijatelji

v gostilno ali keglat ali kar pač že. Nikar! Doma je sedel pred televizijo, medtem ko je žena čistila zelenjavo in sadje, ki sta ju prinesla s tržnice. Gledal je oddajo o boleznih srca in ožilja; vsake toliko se je nasmehnil in zagodrnjal: *če je vse to res!* Božena je vedela, da ne bo spregovoril, kje neki, še nikoli se ni zgodilo, da bi Fran spregovoril prvi... ampak po pravici povedano: Fran tudi nikoli ni premolknil. Zato je vedela, da bo ona tista, ki ga bo morala čez nekaj dni ogovoriti, ona bo tista, ki bo prekinila tišino. In bo spet vse po starem.

5. Tisti čas je Zofija še bila na tržnici. Sicer pa: bi mogla imeti nesrečno poročena ženska srednjih let v soboto dopoldne kakšno drugo opravilo? Pri vsaki stojnici se je ustavila, vsako ceno si je ogledala ter z vsako branjevko izmenjala nekaj besed o zgodnji pomladi in podobno. Tu in tam je tudi kaj kupila, ampak zaradi tistega pač ni prišla na tržnico, zaradi tistega že ne! Še najbolj srečna je bila, kadar je naletela na kakšno znanko, ki je bila prav tako nesrečno poročena: samo takšne so si vzele tudi debelo uro za temeljit pogovor o vseh verjetnostih in neverjetnostih. In okoli poldneva: malo je manjkalo, pa bi se zaletela v čokatega moškega pri petdesetih: *gospod Valentin!* Moški se je ustavil in jo začudeno pogledal: *gospa Zofka?* Potem sta še lep čas stala med stojnicami, da so se jima mimoidoči le težko ogibali; kazalo je, kot bi bila stara znanca, ki se že dolgo nista videla, in se imata zares veliko pogovoriti, ampak Bog nebeški, saj se vidita skoraj vsak dan – skoraj vsak dan! Kaj pa drugega: gospod Valentin je vzdrževalec, ki prihaja v lekarno, kadar se zaskoči ključavnica, ali pa je treba zamenjati varovalko in podobno. Vseeno. Končno jo je moški povabil na kavo. Hoj, bila bi neumna, ko bi vabilo zavrnila!

V kavarni sta se najprej pomenila o zelenjavi, sadju in zgodnji pomladi, vendar ženska ni zdržala prav dolgo... v kratkem ga je skrivnostno pogledala: *tisto, o naši Marjeti ste gotovo že slišali. O Marjeti?* se je začudil moški. Ni vedel, kaj o Marjeti naj bi že slišal, zato je odkimal. *Kaj? Na, lepa reč, to pač morate slišati... samo... ne govorite naokoli, da sem vam jaz povedala. Dajte no!* je moški povzdignil glas, meni vendar lahko zaupate. *Seveda, seveda, lahko vam zaupam. Torej: ne bi vam pravila, če bi vsega ne videla na lastne oči. Ja, tako, pa nič drugače: vse sem videla sama. Zato mi lahko verjamete. Lepo ji je zagodel, vam pravim, lepo... Pa nič drugega ni bilo: novo si je našel. Kdo?* se je začudil gospod Valentin, menda ne boste rekli, da zdravnik Edvard Markonja. *O, je zavreščala Zofija, zdravnik Markonja, on! Ampak to ne more biti res... da bi si zdravnik Markonja našel drugo, cenjeni in spoštovani gospod, ki vam je vsak dan prinašal čokoladne bonbone... Lepo vas prosim!* je ženska užaljeno pogledala v stran, *na lastne oči sem ga videla z drugo, na lastne oči!* Moški je še kar nejeverno skomigal z rameni, si prikimal in odkimal: *če ne bi videli na lastne oči... no, če bi mi rekli, da ste slišali od druge, bi vam ne verjel, ampak... ne, res ne vem, kaj naj si mislim. No, saj, je Zofija več kot ponosno nadaljevala, vam pravim...*

Že pozno je bilo, ko je gospod Valentin poklical natararja in plačal. Zofija se mu je še nekajkrat zahvalila za prijazno povabilo in se opravičila, ker mu je vzela toliko dragocenega časa. *Bodite no, se je moški nasmehnil in skomignil z rameni, ampak zdaj je kosilo gotovo že na mizi... saj me razumete... Seveda vas razumem... no, nasvidenje. Srečno, srečno!* Obrnila se je po ulici navzgor in se s počasnimi koraki tudi sama odpravila proti domu. Premišljevala je o Valentinu: če bi imela takšnega... če bi imela takšnega, bi bilo življenje vse kaj drugega. Z veseljem bi kuhala in prala in likala, z veseljem bi mu ustregla v vsem; ko bi imela takšnega, bi se pri vsaki stvari potrudila, kolikor je le mogoče, tako pa... Hoj, da bi takšno

počela zaradi svojega, bodi no! Preprosto ni vreden. Če pa katera misli drugače, lepo prosim, naj kar misli drugače... sama že ve, kaj pomeni osemnajst let zakona z moškimi, ki samo pije in drema pred televizorjem. Saj včasih... o, nobenih laži, prav nič boljši ni bil, prav nič! Odkar ga pozna, je takšen. Pijača. Vsega je kriva pijača.

Včasih je resda premišljevala, da bi ga pustila, ampak kaj, ko nima kam. Da bi se vrnila k staršem, Jezus križani, to preprosto ne gre! Sta jo vendar svarila in ji branila, da ga vzame, ker – tako je govoril ljubi oče že od samega začetka – je pijanec, nič boljši od svojega očeta in bratov, in tak tudi ostane. Hoj, Zofija se jima je smejala, da o ljubezni nič ne vesta, smejala se jima je, da ga bo v nekaj tednih odvadila pijače. In? Zdaj je še slabše, še dosti slabše. Zato ni mogla pograbititi svojih reči in se preprosto pojaviti pred vrati. Oče bi ji povsem upravičeno rekel, da je imel prav, še kako prav, tega pa ni hotela, ker je že tako prepričan, da edino njegova beseda nekaj velja. Mama bi sedla za mizo in – kot ob takšnih priložnostih vselej – neutolažljivo zajokala, in tega Zofija, njena ljubljena hči, tudi ni hotela. Namesto tega je hodila na tržnico srečevat vse mogoče znanke, ki so tako kot ona imele nad čim potožiti, namesto tega je poslušala njihovo jadikovanje in si mislila, da ji sploh ne gre tako slabo, sploh ne! Ker nekaj je treba priznati: njen mož resda pije, ampak tepe je pa ne! V osemnajstih letih jo je komaj kdaj udaril – in še takrat je bila navadno sama kriva.

6. Naslednje dni je bilo vse po starem: Božena ni več vstajala z možem niti ni pripravljala obilnih zajtrkov, pa tudi s kosili se ni trudila, navadno je skuhala govejo juho z rezanci in krompir, čeprav je vedela, da Fran ne mara ne goveje juhe ne krompirja. Malo ji je bilo mar... in če mu kaj ni prav, no, če mu kaj ni prav, naj gre pa v hotel na kosilo. Zaradi vsega tega je bil mož bolj malo doma. Mislil si je, da bo že bolje, a, seveda bo. Predvsem je pa vedel, da ne bo več dolgo molčala, kje neki! Še kakšen dan, največ dva, in bo spet spregovorila: takrat mu bo povedala vse, kar bi mu bila že te dni, pa ni hotela. A, seveda. Iz službe po dolgem času ni prinašal vseh mogočih papirjev, ker je kar tam opravil, kar je imel, in je prihajal domov še pozneje kot bi sicer. Pa ljube Božene to prav nič ni jezilo; mislila si je, naj hodi, koder ga je volja. In navadno: ji je bilo tudi sicer vseeno, kod hodi? Božena mu prav zares ničesar ni branila... in sumničeva tudi nikoli ni bila... svojemu možu je zaupala, seveda mu je. Ampak zdaj se je marsikaj na hitro spremenilo: tista njegova Vera, o kateri ji ima toliko povedati, pa gospod Edvard Markonja, ki jo je pošteno zagodel Marjeti! Mogoče to ni dovolj, lepo prosim, ni to dovolj?!

Le kaj si Vera obeta od njenega Frana? Božena si je mislila, da njen mož pač ni moški, s katerim bi se takšna ali drugačna spustila v veselo grešnost, njen mož pač ne, pa tudi moški, na katerega bi se hotela vezati precej mlajša, ni. Kaj si torej obeta od njega? Ho, ho, ho, kaj pa ljubi mož vidi na njej, je jasno – in še kako! Obrisala si je solzne oči in stopila pred ogledalo... nikakor ga ne misli od tega odvrčati, še najmanj katero pošiljati za njim ali ga celo sama zalezovati... namesto tega se bo nehala smejati, nehala bo piti vino in pivo... raje bo shušjala, se lišpala in kitila. Moški na ulici in v lekarni bodo spet začeli pogledovati za njo, stari znanci si bodo ponovno zaželeli njene naklonjenosti... Delala jim bo skomine, blizu pa ne bo dovolila nikomur. Ho, ho, ho, spet se jim bodo tresle roke in potile dlani, ko jo bodo videli prihajati, spet si bodo popravljali lase in brke, da bi ne dobila slabega vtisa. Fran, ljubi mož, bo kaj kmalu uvidel, da se Vera z njo pač ne more primerjati, četudi je mlajša; povrhu vsega je prešuštnica, ki bi tudi njemu ne bila zvesta... Pošteno se bo moral potruditi, da spet osvoji njeno ranjeno srce. Do takrat naj pa

kar hodi za svojo Vero, kar naj jo poljublja na čelo in vrat, o, pošteno naj si jo vzame, nikakor naj ne zapravi priložnosti... Ampak bo dobil svoje.

7. Božena Grogelj seveda ni zdržala dolgo. Že v četrtek zvečer je sedla v fotelj poleg moža in zagodrnjala: *danes sem po dolgem času spet bila pri frizerju... kako se je vse podražilo!* Fran jo je pogledal (seveda je že takoj, ko je prišel domov, opazil, da je bila pri frizerju, kajpak, samo reči ni hotel, ker je vedel, da bo spregovorila sama, seveda, zato si je pa tudi dala narediti trajno; še vselej je bilo tako: najprej je šla k frizerju, potem je spregovorila) in globoko vzdihnil: *tako pač je*. Božena se je zadovoljno nasmehnila, ker je dobro vedela, da je ljubi mož opazil spremembo: naredili so ji trajno in z nekaj barve prekrili tistih nekaj sivih las, ki jih ima; zadovoljno se je nasmehnila, ker je Fran ni vprašal, koliko je stalo, čeprav tisti čas nista imela ravno dosti denarja: toliko vsega je bilo, toliko vsega, kar sta morala plačati še za nazaj. Mislila si je, da je tudi ljubi mož zadovoljen, kadar gre h kozmetičarki ali frizerju, prav gotovo tudi ljubi Fran nima nič proti, da je urejena, pa naj stane kolikor hoče, zato nikoli ne godrnja. Kateri moški pa ob sebi nima rad ženske, ki dobro izgleda, no, kateri?! He, he, he, Božena je vedela, koliko mu to pomeni, dobro je vedela, zato je pa tudi naredila tako. In Fran? O, ljubi mož je vedel, čemu, dobro je vedel, ampak se je ni branil, prav nasprotno: še kako je bil zadovoljen, še kako! In si je brez besed pustil razpeti srajco, brez besed se je pustil popeljati v spalnico...

Božena je naslednje jutro zgodaj vstala. Lep čas je sedela pred ogledalom in se ličila, končno je šla v kuhinjo in možu pripravila zajtrk. Sama ni jedla, kje neki, ko se je tokrat vendar zatrdno odločila, da shujša. Na poti v službo je bil Fran molčeč; med vožnjo je sicer nekajkrat vzdihnil, kot bi hotel kaj reči, pa nikoli ni spregovoril. Božena je tu in tam kaj zagodrnjala, pa nič takšnega, da bi ji mogel odgovoriti. Pred lekarno je zapeljal na pločnik in jo vprašal, če pride ob dveh ponjo. *Saj veš, da sem ob petkih do štirih. Bom že prišla z avtobusom. Prav, je skomignil in počakal, da je izstopila, potem pa previdno zapeljal s pločnika in pognal avto proti koncu ulice. Si je kar mislil, ja, ljubi Fran si je mislil, da gre domov raje s katero iz lekarne... vedno se imajo toliko pogovoriti... dolgi babji jeziki!*

Dopoldne se je debela Mila ves čas skrivnostno nasmihala Boženi; nekajkrat je že pristopila in ji hotela zašepetati, pa je vsakokrat še isti trenutek vstopil kakšen prehlajen možakar, ki je želel aspirine, ali pa se jima je nevarno približala katera od žensk. Božena je vedela, da ji bo Mila v kratkem povedala nekaj zares vročega, najkasneje pa ob štirih, ko bosta skupaj šli do avtobusne postaje. Samo... no, malo bolj previdna bi pač morala biti, seveda, in nikakor, ne, nikakor se ji ne bi smela tako nasmihati pred vsemi, nikakor! Ker niso neumne, še najmanj pri takšnih rečeh! O, ženske iz lekarne razumejo vsako kretnjo, vsak pogled, ženskam iz lekarne nič ne ostane prikrito, vse vidijo, vse slišijo! Edino Marjeta se za takšno ne zmeni, ona edina ne vleče na ušesa, kadar se pogovarjajo, ona edina ne napenja oči! Zato bi morala biti Mila malo bolj previdna. Da pa ji ima nekaj povedati, ohoho, tega se je veselila. In je tudi sama komaj čakala, da odbije četrta.

Nekaj pred drugo je Zofija skuhalo kavo; nikogar ni bilo v lekarno, da so mogle še lep čas sedeti in se pogovarjati polspodobnosti in opolzlosti. Prikimavale so si in v en glas vzdihovale: *moški so res vsi enaki... sami prasci, kaj pa!* Marjeti se je kar zdelo, ja, kar zdelo se ji je, da so že prej govorile o njej, sicer bi ves ljubi čas ne ponavljale ene in iste pesmi o nezvestobi in prešuštvovanju. Kajpak: o njej in Edvardu so se pogovarjale... in ne samo malo prej, pač pa odkar ga ni v lekarno. Ampak ne, zaradi tega se nanje niti najmanj ni hudovala, zaradi tega že ne. Ker je

predobro vedela, kakšne so: eno samo veselje imajo, eno samo radost... konec koncev: prva je nesrečno poročena, druga je vdova, tretjo tare ljubosumje... bi tem nesrečnicam sploh lahko kaj zamerila? Tako brezsrčna ni bila.

Ob štirih sta debela Mila in Božena Grogelj najprej počakali, da sta Zofija in Marjeta odšli, ker nista hoteli... no, želeli sta biti sami. Potem sta se prav počasi pomaknili vzdolž izložbenih oken. *Ejha, ejha, je zagodrnjala Mila, gotovo si misliš, kaj ti imam povedati...* Božena si je sicer mislila, kaj je, pa je vseeno odkimala. *No, samo poslušaj, je začela pripovedovati Mila, danes zjutraj sem na poti v službo srečala Valentina... vzdrževalca Valentina, o katerem si nobena ne misli slabega, zato mu pa tudi moremo zaupati, ni res? O, res, res, ji je prikimala Božena. Ejha, ejhja, kaj mi je povedal, ejha, ejha! No, saj si lahko misliš, seveda...* Božena je čakala, da ji pove. *Torej... gospod Valentin ga je tudi videl z drugo... na lastne oči je videl Edvarda Markonjo z drugo! Si moreš misliti?! Niti toliko ni počakal, niti toliko, da bi se poglelo... povej, kdo ga pa še ni videl z novo?! Povej! Pa res, je zavzdihnila Božena, prav imaš... Ja, ja, se je Mila zadovoljno nasmehnila in nadaljevala: moški so vsi enaki... edino tale Valentin, ta je, kot se spodobi, njemu gre zaupati in verjeti. In če mi je zatrdil, da ga je na lastne oči videl z drugo, no, če mi je rekel kaj takšnega, potem ni razloga, da bi mu ne verjela. Ni res? Res je, čisto res, ji je pritrdila Božena, Valentin resda ni ne vem kakšne pameti, je pa zato pošten, ja, pošten kot dandanes malokdo. Kajpak, je čez čas zahropila debela Mila, to je važnejše kot drugo...*

Vse to so vedele ženske iz lekarne. In še dosti več.